

ÉÉN VAN DE VIJF KEERDE NIET TERUG



BOMBER



VAN DE AUTEUR VAN AUSLÄNDER

PAUL DOWSWELL

Paul Dowswell

Bomber



Hoofdstuk 1

Kirkstead, East Anglia, Engeland

17 augustus 1943

Harry Friedman heeft nog geen half uur Engelse grond onder zijn voeten wanneer de Bomb Group waarmee hij zal gaan vliegen terugkeert op haar thuisbasis in Kirkstead. Het is op dat moment dat echt tot hem doordringt dat zijn beslissing om vrijwillig te tekenen bij de luchtmacht weleens zijn dood zou kunnen zijn.

De dag begon goed. Harry en de rest van de bemanning van de *Macey May* kwamen in opperbeste stemming aan op hun nieuwe thuisbasis, ondanks het sombere weer dat hen wachtte toen de B-17 door het wolkendek brak om de landing in te zetten.

Het was voor het eerst dat ze zo'n lange vlucht maakten en het uitzicht over de diepblauwe oceaan, die zich diep onder hen tot in het oneindige leek uit te strekken, sprak tot Harry's verbeelding. Hij maakte zich voorstellingen van hoe het was geweest voor de eerste zeevaarders die de oversteek waagden, over wie hij boeken las op school, moederziel alleen op die enorme watervlakte met voor de boeg alleen nog maar de rand van de wereld, waar je van de aarde kukelt als je

te dichtbij komt. Op het moment dat in de verte IJsland opdoemde, voelde hij zich als een kind zo uitgelaten. Warren Cain, hun navigator, had hen van Newfoundland feilloos over de grote leegte geloodst en precies op tijd op de plek gebracht waar de tanks bijgevuld moesten worden voor de laatste etappe van de vlucht.

IJsland bood vanuit de lucht al een heel bijzondere aanblik, op de grond was dat niet anders. Vol dampende geisers en ruige, zwarte rotsen, als een land uit de tijd van de dinosauriërs. Er zijn vulkanen, maar op het moment dat Harry's bemanning er hun tussenlanding maakte, leken die te slapen. Hij heeft zijn ogen uitgekeken en moest denken aan zijn vrienden in Brooklyn. Als hij terug is, heeft hij hen massa's te vertellen.

Het kostte ongeveer een uur om de tanks weer vol te gooien. Er stond een ijzige noordenwind en ze waren blij dat ze weer aan boord van de *Macey May* zuidwaarts koersten, richting Groot-Britannië, al was hem verteld dat het weer in Engeland ook behoorlijk smerig kon zijn.

Tegen de tijd dat de wielen van de zware bommenwerper het beton in Kirkstead raakten, had Harry meer dan lang genoeg in het toestel gezeten. Hij wilde zijn benen strekken, weg van het oorverdovende en monotone gedreun van de vier Wright Cyclone motoren. De vlucht was dan wel ongewoon lang geweest, maar evengoed een eitje; ze hadden voor het grootste deel op een hoogte van tienduizend voet gevlogen waardoor zuurstofmaskers of knellende vliegerspakken niet nodig waren. Na de landing hadden ze nog een frustrerende twintig minuten op de oostelijke baan moeten wachten voordat de stem van captain Bob Holberg over de intercom klonk en meldde dat ze eindelijk toestemming hadden om naar hun parkeer-

plaats te taxiën. Holberg zette de *Macey May* stil op het oostelijke deel van het pas gebouwde vliegveld en schakelde de motoren uit, die met een laatste plof en trilling tot stilstand kwamen. De stilte die volgde was pure verrukking; ze konden weer praten zonder te schreeuwen. Een voor een wrongen de bemanningsleden zich via de nauwe uitgang in de staart of het luik onder de cockpit uit het toestel.

Daar staan ze dan: de vervangende bemanning voor de 488ste Bombardment Group, het 236ste Bombardment Squadron.

Harry laat zijn blikken langs de flanken van het zilveren toestel glijden, van de neus tot de staart, en bewondert de elegante lijnen. Hij houdt zichzelf voor wat een mazzel hij heeft om in zo'n fantastische kist te mogen vliegen. Het is een van de veiligste toestellen van de Amerikaanse luchtmacht, voor zover het veilig kan zijn in een vliegtuig dat ontworpen is om mee te vechten in een oorlog. De B-17 is uitgerust met dertien zware mitrailleurs, die door alle tien bemanningsleden worden bediend, op de twee piloten na. Geen wonder dat dit toestel een Vliegend Fort wordt genoemd.

Het was warm in de B-17. Harry huivert in de kille bries die nu aan zijn zwarte krullen trekt.

'Welkom in Engeland, jongens.' Holberg, hun vluchtcommandant, komt op hen af lopen. 'Koud, sergeant?' zegt hij.

Harry knikt.

'En het is nog maar augustus. Denk je in hoe het hier in januari zal zijn.'

De bemanning staart hem fronsend aan, tot Jim Corrales, de staartschutter, zegt: 'Kop op jongens. Tegen die tijd zijn we er waarschijnlijk allemaal al geweest.'

Ze lachen, al is het wat ongemakkelijk. Harry ziet dat Hol-

berg Corrales een afkeurende blik toewerpt, maar hij mag de staartschutter wel. Altijd in voor een geintje en dat is goed voor de 'moraal', een woord dat Harry bij de USAAF heeft geleerd. Op de trainingsbasis vertelde iemand in de mess hem wat het betekent: de wil om door te vechten als ze om je heen bij bosjes worden neergemaaid.

Harry kijkt naar het vlakke landschap dat zich rondom hen uitstrekt. Hij is een stadsjongen. Voor hij bij de luchtmacht kwam, is hij New York nauwelijks uit geweest. Ze hebben net een paar maanden afgezien in een trainingskamp op de vlakten van Nebraska, maar hij is nog steeds niet gewend aan de lage horizon en het vrije uitzicht naar alle kanten, dat door vrijwel niets wordt belemmerd.

Er komt een jeep aanstuiven die hen naar de barakken zal brengen. Wanneer ze in het voertuig klauteren, sleurt Howard Bortz, de bommenrichter, Corrales van een van de achterbanken. 'Stoelen zijn voor officieren', zegt hij met een glimlach waarvan in zijn ogen niets te zien valt.

Corrales haalt zijn schouders op en houdt zich stevig vast aan de zijkant, zoals de rest van het groepje onderofficieren; de schutters en Clifford Skaggs, de navigator, zijn sergeanten. In de verte klinkt plots het zware geronk van vliegtuigmotoren. 'Ze zijn terug', kondigt de chauffeur aan, een korporaal met een zwaar Tennessee-accent. 'We zullen hier even moeten wachten.'

Ze stappen weer uit en turen de oostelijke hemel af. Curtis Stearley, Holbergs copiloot, laat een pakje sigaretten rondgaan, zoals altijd na een vlucht, een ritueel dat crewtraditie is geworden. Ze plukken er allemaal een uit.

Harry weet nog steeds niet of hij Stearley mag. Een boomlange Texaan is het, met donkere, knappe trekken. Hij heeft

iets weg van Clark Gable, de filmster. Stearley maakt dankbaar gebruik van die gelijkenis en heeft zelfs een snorretje gekweekt dat lijkt op dat van Gable. Tijdens de verlofperiode, halverwege de maandenlange training, is het hem bij het stappen 's avonds opgevallen dat meisjes als een blok voor zijn charmes lijken te vallen. Harry glimlacht. Misschien is hij alleen maar jaloers.

'Waar zijn ze geweest?' vraagt Holberg de chauffeur.

De chauffeur aarzelt en Harry ziet hem denken. Is dat geen geheime informatie, het soort waar je niet over spreekt? Maar de Bomb Group heeft de missie erop zitten, de bommen zijn gelost, dus zo geheim is het niet meer.

'Schweinfurt', zegt de korporaal. 'Het schijnt er behoorlijk ruig aan toegegaan te zijn.'

De voorste B-17 doemt op aan de hemel en wordt met de seconde groter. Hij maakt een perfecte landing op de hoofd-baan en taxiet soepel in de richting van de parkeerplaatsen aan de uiterste westkant. In een gestage stroom landt de ene B-17 na de andere en Harry ziet een behoorlijk aantal kisten dat zwaar beschadigd is: een staart waarvan alleen nog het frame rest, een tot rafelige flarden geschoten propeller aan een zwartgeblakerde motor, een romp met een gapend gat.

Dan nadert er een B-17 met een spoor van rook achter zich, afkomstig van de buitenste motor aan stuurboord. Wanneer hij op de landingsbaan aanvliegt, wordt er een rode lichtkogel afgeschoten. Harry volgt de kromme baan van het lichtspoor en begrijpt meteen wat het betekent: er zijn zwaargewonden aan boord. Dit is het signaal voor het ambulancepersoneel om alvast richting het aangeschoten toestel te rijden.

De B-17 maakt met krijgende banden contact met de grond, stuit tweemaal weer een eind omhoog voor hij op de grond blijft en helemaal aan het eind van de landingsbaan tot stilstand komt. Het valt Harry op dat geen van zijn medebemanningsleden vanaf het moment dat het toestel in zicht kwam ook maar een woord heeft gezegd. Nu staan ze te juichen. Er nadert een nieuwe bommenwerper. Ook deze trekt een spoor van rook, ditmaal uit een van de bakboordmotoren, maar wanneer hij dichterbij komt zien ze dat ook de binnenste van de motoren aan de andere kant het heeft be-geven.

‘Deze kisten kunnen op één motor landen’, zegt Holberg, die daarmee de zorg van iedereen onder woorden brengt. ‘Met twee motoren zou hij...’

Zijn stem hapert. De B-17 zet de landing in maar het landingsgestel is nog niet uit.

‘Dat ziet er niet goed uit’, zegt Stearley. Hij trekt hard aan zijn sigaret.

Landen zonder wielen, op je buik, is zo’n beetje de meest linke manier om naar moeder aarde terug te keren.

De bommenwerper slingert hevig wanneer hij de landingsbaan nadert; de linkervleugel duikt omlaag en maait vlak over het asfalt. Harry kijkt naar de komvormige geschuts-koepel onder de romp van het toestel. Hij hoopt maar dat de buikschutter eruit heeft weten te klimmen. De piloot probeert het toestel recht te trekken maar het rolt nog steeds zwaar naar links en de vleugeltip raakt de grond. Het gekrijs van metaal op beton gaat door merg en been. Het toestel wint een halve meter hoogte, maakt dan een harde landing en glijdt in een regen van vonken bijna overdwars over de baan. De rechtervleugel breekt tussen de twee

motoren af. Even hangt er een waas van kerosine in de lucht, dan schiet er een bal van vuur omhoog, de hitte slaat op hun gezicht. De bommenwerper staat in lichterlaaie en komt met een razende vaart richting hun jeep gegleden. Harry en zijn makkers draaien zich om en zetten het op een lopen, naar de beschutting van een rij bomen aan de oostrand van het vliegveld.

Ze horen een nieuwe, luide explosie en duiken naar de grond. Een paar tellen later ratelt er een hagel van kleine en grote brokstukken rondom hen neer. Harry kijkt om, ziet een meter of honderd bij hen vandaan een muur van vlammen oprijzen. De hitte is enorm en het gehuil van naderende brandweerwagens wordt bijna in het gebulder van de oranje en zwarte vlammenzee gesmoord.

De bemanning van de *Macey May* zit zwijgend op het beton. Harry is blij dat niemand in de benen is gekomen. Hij is ervan overtuigd dat zijn eigen benen hem op dit moment niet willen dragen, maar dat hoeft niemand te weten. Hij kijkt naar de *Macey May*, maar de explosie lijkt het toestel niet te hebben gedeerd. Dat is dan een geluk.

Pal achter de brandweerwagens verschijnt een ambulance bij het in vlammen gehulde wrak, maar de hospikken die eruit springen zien in één oogopslag dat hier voor hen niets meer te doen valt. Tien levens in een fractie van een seconde verloren. Ze stappen weer in en scheuren er in ijtempo vandoor, richting een volgende aangeschoten luchtbus. De brandweerlieden rollen razendsnel hun slangen uit en beginnen het laaiende vliegtuig te bedekken met een helderwitte laag schuim.

Het vuur tempert en de kolonel uit Tennessee breekt de bange stilte. 'Kom, jongens. Dan breng ik jullie naar je barakken.'

De jeep staat in de buurt van de brand, maar niet zo dichtbij dat het ding er schade van heeft ondervonden. De bemanning van de *Macey May* en hun chauffeur banen zich een weg tussen de verwrongen metalen brokstukken door, hoestend in de verstikkende walm van brandend metaal en kerosine. Harry ziet een rafelig stuk textiel op het asfalt liggen. Wanneer ze dichterbij komen, herkent hij de mouw van een leren vliegersjack met een dikke, gevoerde handschoen aan het eind. Het materiaal is verschroeid. Dan dringt het besef tot hem door dat de mouw een afgerukte arm bevat. Hij staart naar zijn eigen mouw, zijn eigen handschoen. Dan draait hij zich om en stort de inhoud van zijn maag op de landingsbaan. Niemand zegt iets. Zijn makker, John Hill, de bakboordschutter, draait zich eveneens om, net zo misselijk als hij.

Hoofdstuk 2

*D*e barakken zijn een stuk primitiever dan de onderkomens van het trainingskamp in Nebraska en dat van de schuttersopleiding in Tennessee, waar Harry heen gestuurd is voordat hij bij de bemanning van de Macey May werd gevoegd. Halfronde nissenhutten zijn het, eenvoudige loodsden in de vorm van een enorme middendoor gesneden buis, afgedekt met geribbeld plaatstaal. Er staan stapelbedden in voor twintig man en helemaal achterin een bolle kachel.

De onderofficieren zijn bij elkaar ingekwartierd, dus hij zal zijn dagen hier doorbrengen met Corrales, de flankschutters Hill en Dalinsky en met Skaggs, hun navigator. De officieren krijgen een andere barak toegewezen.

Het meurt er naar vocht, brandend hout en zweet. De mannen die er voor hen zijn ondergebracht, hebben geprobeerd iets van een persoonlijk hoekje in te richten. Links en rechts is een aantal pin-ups aan de muur geplakt en Harry kijkt zijn ogen uit. Het gezellige appartement in Brooklyn dat hij thuis noemt, lijkt ineens heel, heel ver weg. De vette geur van de walm die na de explosie over de startbaan lag, hangt in zijn haar en kleren en hij zou zich dolgraag douchen om de verschrikkingen van vanmiddag van zich af te spoelen, maar Holberg heeft hen tien minuten gegeven om spullen

uit te pakken en dan moeten ze hun aankomst melden. Aansluitend is er een briefing over wat hen hier te wachten staat. Ze zullen nog een week of wat moeten acclimatiseren – nachtvluchten maken, nog meer trainingen – voor ze gevechtsklaar zijn en Harry is er dankbaar voor. Nu wel. Bij hun aankomst boven Engeland had hij zich opgetogen gevoeld, klaar om ertegenaan te gaan. Maar met die explosie, groen en geel als een uiteenspattende rotte bloemkool, is die euforie in één klap verdwenen. Op dat moment drong het pas echt tot hem door dat Kirkstead heel goed de laatste plek op aarde zou kunnen zijn waar hij woont, dat zijn leven voorbij kan zijn voordat hij zijn achttiende verjaardag viert.

Voor het eerst vraagt hij zich af of hij er wel goed aan gedaan heeft om hierheen te komen. Zijn makkers in Brooklyn hadden hem vol bewondering aangehoord: hij was met vlag en wimpel door het toelatingsinterview voor de luchtmacht gekomen en de officieren op het rekruteringsbureau hadden geen spier vertrokken toen hij zei dat hij achttien was. Hij had ook niet verwacht dat het problemen zou geven. Hij heeft een gespierd en atletisch postuur. In de schoolvakanties geeft hij vaak gym- en honkballessen aan de kinderen van zijn buurt. Hij barst van zelfvertrouwen en wordt altijd ouder geschat dan hij is.

Zijn ouders waren er niet blij mee dat hij zich als vrijwilliger meldde, maar ze wisten dat het weinig zin had om te proberen het idee uit zijn hoofd te praten. Iedereen had inmiddels de horrorverhalen gehoord over wat de nazi's uitspoken in de bezette gebieden. In het begin waren het geruchten, een enkel artikel in een krant. Later hoorden ze van steeds meer vrienden en kennissen met familie in Duitsland, Polen en Tsjecho-Slowakije dat er geen brieven meer kwamen. Het

gezin waar Harry uit komt is niet orthodox, zijn ouders vinden het geen punt als hij scharrelt met goj-meisjes, maar ze zijn en blijven Joden. En de berichten, die steeds talrijker werden, vervulden hen met een groeiend gevoel van afschuw en ontzetting.

Harry heeft het er een enkele keer met Bortz over gehad, de bommenrichter, die de verhalen ook gehoord heeft en zich om dezelfde reden als vrijwilliger bij het leger heeft gemeld; hij is ook Jood. Maar Bortz is een norse kerel en erg op zichzelf.

'Kom, Harry, onze lift. We moeten gaan.' De stem van John Hill rukt hem van Brooklyn terug naar de werkelijkheid in Kirkstead. Harry slingert de rest van zijn uitrusting op bed en haast zich naar de jeep. Hij klampt zich vast aan de zijkant terwijl het ding met een noodgang over onverharde paden richting de hoofdgebouwen van het vliegveld raast.

* * *

De zaal waar de briefing plaatsvindt is al net zo provisorisch in elkaar gezet als de golfplaten barakken voor de manschappen en er trekt een kille tocht langs hun enkels. De linoleumvloer is nieuw maar al flink versleten, net als de stoelen en de tafels op schragen, die er wankel uitzien. Er druppelen ook andere bemanningen binnen en ze begrijpen dat ook die net uit de States zijn gekomen als vervangers voor de vliegers van de vier squadrons van de Bomb Group die in Kirkstead gelegerd zijn.

Holberg zit vlak achter Harry aan een tafeltje en is diep in een gesprek verwickeld met een van de andere vluchtcommandanten. 'De zwaarste vlucht tot nu toe', hoort hij

de man zeggen. ‘Dit squadron alleen al heeft vier kisten verloren.’

Holberg smooit een vloek, wat Harry onrustig maakt. Zijn commandant is een beheerste en fatsoenlijke vent, een kerk-ganger. Heeft zelfs een paar kinderen. Hij is niet iemand die vloekt. Maar vier toestellen, een derde van het squadron...

Een derde man mengt zich in het gesprek. ‘303 uit Molesworth is er negen kwijt.’

Harry verstijft. Negen van de twaalf vliegtuigen. Dat is een regelrechte slachting.

‘Wat was het? Hebben ze dat gezegd?’ wil Holberg weten. ‘Flak? Jagers? Dat is nog niet bekend, zeker...’

Het gesprek wordt onderbroken doordat de commandant van de Bomb Group binnenkomt; als één man springt iedereen overeind en gaat in de houding staan. De commandant is een fit ogende man van middelbare leeftijd. Hij heeft een onberispelijke vouw in zijn broek en wanneer hij zijn schuitje afneemt komt daar een bos kort geschoren grijs haar onder vandaan. Hij neemt hen een moment scherp op aan en steekt dan van wal.

‘Plaats rust, mannen. Welkom in Engeland. Mijn naam is kolonel Laurence H. Kittering. U voegt zich bij ons op een beslissend moment. Mijn Bomb Group is vandaag teruggekeerd van Schweinfurt, waar een bombardement is uitgevoerd op de kogellagerfabriek. De eerste rapporten wijzen erop dat er goed werk is geleverd, maar we hebben zelf ook aardig op onze donder gehad.’

De meeste mannen in de zaal hebben de berichten over de verliezen al gehoord en bij die laatste opmerking klinkt er een zacht gemompel. Kittering negeert het en gaat verder met zijn speech.

‘Ik zal jullie zeggen waarom het die verliezen waard is. Als wij erin slagen hun kogellagerfabrieken plat te leggen, zal dat de oorlog aanmerkelijk bekorten. Jullie kennen het verhaal van Achilles?’ Hij pauzeert, laat zijn blikken over de gezichten voor hem glijden om te zien of iemand weet waar hij op doelt.

De mannen staren hem niet-begrijpend aan. Die respons lijkt hem wat te irriteren.

‘Achilles, de Griekse held die alleen kwetsbaar was aan zijn hiel’, gaat hij verder. ‘Vandaag de dag zijn kogellagers die achilleshiel. Ze worden gebruikt in alles wat gemotoriseerd is: tanks, vrachtwagens, vliegtuigen. Ze zijn nodig voor de artillerie, voor machinegeweren, voor bommen, granaten.’ Hij pauzeert opnieuw. ‘Gooien we die fabriek in Schweinfurt plat, en een andere die de moffen in Regensburg hebben neergezet, dan hebben we de oorlog zo goed als gewonnen.’

De rest van Kitterings toespraak gaat over de trainingen en de andere voorbereidingen die de nieuw aangekomen bemanningen nog moeten ondergaan voordat ze klaar zijn om echt te worden ingezet. Hij sluit af met de opmerking dat hij verwacht dat zij zich zullen gedragen en de Britten hoffelijk zullen bejegenen.

‘De Limeys zijn ondertussen vier jaar in oorlog, dus, ja, het ligt er wat sjofeltjes bij allemaal. Het voedsel is niet om over naar huis te schrijven en veel is het ook niet. Hun kleren vertonen hier en daar wat slijtplekken en er is veel dat dringend een lik verf nodig heeft. Maar waag het niet om groot te doen over hoeveel beter het in de States is. Daar hebben zij geen behoefte aan en ik ook niet. Dit volk heeft zich de moffen van het lijf gehouden nadat de rest van Europa

onder de voet gelopen was en verdient ons respect. Wel-aan, nog vragen?’

Jim Corrales steekt zijn hand op. ‘Wat vinden die Britten ervan om ‘Limeys’ genoemd te worden, sir?’

Overall in de zaal klinkt onderdrukt gegniffel. Kittering werpt hem een argwanende blik toe, weegt zijn woorden en overweegt waarschijnlijk hem op rapport te laten komen. Harry bewondert Jims stalen smoelwerk. De manier waarop hij de vraag stelde verried geen spootje van spot of brutaliteit.

‘Dat vinden ze niks’, blaft de kolonel. ‘Volgende vraag.’

Achter in de zaal staat een officier op. ‘Kapitein Wilbur Schwarz, sir. Klopt het dat de aanval op Schweinfurt van vanochtend ons twintig procent van onze toestellen gekost heeft? En mogen we voor komende missies een vergelijkbaar verlies verwachten?’

Opnieuw klinkt er een onrustig gemompel, luider ditmaal. Kolonel Kittering is er niet van onder de indruk. ‘Monden dicht. Allemaal.’ Zijn stem snijdt door het rumoer en er valt een geschrokken stilte over de barak. ‘Regel één op deze basis: geklets en praatjes houd je voor je. Kapitein: na afloop van deze bijeenkomst melden op mijn kantoor.’

Daarna zijn er geen vragen meer. De mannen marcheren onder de priemende blik van de kolonel af en durven amper te praten. Op het moment dat Jim Corrales de zaal wilt verlaten, ziet Harry dat Kittering hem bij de mouw grijpt en hoort hij hem zeggen: ‘Nog een keer zo’n geintje tijdens een briefing en ik schop je met zo’n vaart de lik in dat je een paar weken niet op je kont kunt zitten.’

De leden van Harry’s crew zoeken elkaar na afloop van de briefing op. Het lijkt wat warmer buiten en het zou

zelfs weleens een prachtige nazomeravond kunnen gaan worden.

'Kom', zegt Holberg, 'dan zoeken we de grondploeg op.'

* * *

Sergeant Ernie Benik neemt de naderende nieuwelingen met een ongerust gevoel op. De meesten lijken nog zo jong, kinderen bijna, net van school, de neus nog in de wind. Ineens voelt hij het gewicht van zijn jaren. Begin veertig is hij, in hun ogen een oude man waarschijnlijk.

De vorige bemanning heeft het maar een enkele missie volgehouden. Die daarvoor hebben er vijf gemaakt voordat ze uit de lucht geschoten zijn. En dat was nadat er bij de vierde vlucht al drie gesneuveld waren: de buikschutter, de staartschutter en de navigator, allemaal neergemaaid door een dodelijk salvo van een Duitse jager.

Ernie had de taak op zich genomen om de lichamen uit de benauwde ruimten te bevrijden en de boel schoon te maken, een klus waar de waterslang aan te pas moest komen. Hij huivert. Granaatscherven maken een vreselijke smeerboel van vlees en bloed. Toen de overlevenden van die vlucht met hun versterking voor de vijfde keer aan boord klommen, zag Ernie de getormenteerde blik op hun gezichten en wist dat hij ze niet terug zou zien. Als hij een gokker was geweest, had hij er geld op gezet. Maar dat zou wel heel erg ongevoelig zijn geweest. En Ernie is niet ongevoelig.

Er zijn sergeanten van grondploegen die vinden dat je niet te dik moet worden met je vliegtuigbemanning, maar die visie deelt hij niet. Hij is nooit getrouwd geweest, heeft

geen kinderen en de United States Air Force is zijn familie. Hij bekommert zich dus om alle nieuwelingen.

Hij maakt een vlugge optelsom. De bemanning van de Macey May is de vierde die hij onder zijn hoede heeft sinds hij hier aankwam, in de late winter van '42. Het is een hard bestaan en van die rotzak van een Kittering hoeven ze geen meeleven te verwachten. Dan maar van hem. Op de ochtenden dat er een missie gevlogen wordt, heeft het vliegend personeel doorgaans een inspectie; dan weet je zeker dat iedereen zijn nest uit komt. Ernie heeft het tot zijn taak gemaakt om zijn vliegers te wekken.

De mannen komen dichterbij en Ernie roept naar zijn mannen, boven het kabaal uit van de generatortruck die de accu's van de bommenwerper aan het laden is: 'Hé, jongens, zet dat ding af en kom de nieuwe ploeg 'es een handje geven!'

De generator gromt een keer en doet er dan het zwijgen toe. Er valt een weldadige stilte. Het is niet moeilijk te raden wie van de naderende kerels de commandant is en Ernie doet een pas naar voren, schudt Holbergs hand, draait zich dan meteen naar de rest van de vliegers die rondom hen komen staan en begroet hen op dezelfde manier.

Hij wacht op de laatste twee van zijn ploeg met olievlekken besmeurde technici, die omlaag klauteren van motor drie, waarvan de kap is weggenomen en de cilinders, de pompen en het loopwerk zijn blootgesteld aan de elementen. 'Mijn team', kondigt Ernie aan. De mannen knikken wanneer Benik hen voorstelt: 'Lenny, Hal, Ray, Ted, Woody, Frank, Vic...'. 'Goeie kerels', zegt Benik tegen Holberg. 'Kun je van op aan. Hebben me nog nooit in de steek gelaten.'

Holberg introduceert de bemanning van de *Macey May*,

LaFitte als laatste: 'En dit is tweede luitenant Ray LaFitte, onze boordwerktuigkundige.'

Benik schudt LaFitte de hand. 'Hoe heeft ze het gehouden, boven de Atlantische Oceaan?'

'Geen centje pijn', zegt LaFitte.

'We gaan ons best doen om dat zo te houden.'

Daarmee zijn de plichtplegingen achter de rug en Ernie zegt: 'Goed, jullie willen vast de omgeving een beetje verkennen. Struin maar wat rond, tijd genoeg voordat de prak op tafel staat.'

De bemanning van de *Macey May* slentert het terrein op. Wanneer ze buiten gehoorsafstand zijn, zegt Lenny: 'Arme donders. Ik hoop dat ze het langer volhouden dan de vorige ploeg.'

Ernie, die boven de rest uittorent, geeft hem een tik op zijn hersenpan. 'Hé, niet zo somber. Wie zegt dat deze knapen geen vijfentwintig missies vol gaan maken?'

* * *

Harry's crew slentert richting de rand van het vliegveld voordat hun captain zijn mond opendoet. 'Aardige kerel, niet?' Ze knikken. Je kunt je niet voorstellen dat er iemand is die hem niet mag, die Ernie Benik.

'Misschien is het hier toch niet zo beroerd als we dachten', zegt Holberg met een armzwaai naar het vliegveld dat voor hen ligt. Het ziet er prachtig uit in het licht van de late middagzon. Achter de heg, die de begrenzing vormt van de naast het terrein gelegen weilanden, grazen twee paarden; het dorpje even verderop oogt vriendelijk en pittoresk. Tegen de hemel tekent zich het silhouet van een kerktoeren

af en er staan een landhuis en een verzameling kleinere arbeiderswoningen die niet zouden misstaan op het deksel van een koektrommel. Een totaal andere wereld dan die van de overvolle straten van Brooklyn. Harry vraagt zich af wanneer ze de kans krijgen om een kijkje buiten de luchtmachtbasis te nemen, tot John Hill hem met een vraag voor Holberg terugroept naar de realiteit.

‘Sorry dat ik het vraag, sir, maar wat captain Schwartz zei, over een verlies van een op de vijf bommenwerpers vandaag...’

Holberg onderbreekt hem. ‘Schwarz ging buiten zijn boekje met die vraag. Logisch dat de kolonel hem terechtwees. Misschien klopt het, misschien niet. Maar zelfs als het waar is, dan nog zullen de meeste jongens gesprongen zijn voordat hun kist is neergestort. Zet het uit je hoofd, jullie allemaal. We kunnen weinig anders doen dan ons zo goed mogelijk voorbereiden en ervoor zorgen dat wij een van de bemanningen zijn die wel steeds terugkeren.’

De kerkklok beiert zeven lome slagen. ‘We hebben nog een uur voordat de mess sluit’, kondigt Holberg aan. ‘Het is een lange dag geweest. Ik stel voor dat jullie er allemaal op tijd inkruipen. Morgenavond gaan we proberen om ergens zo’n Limey-pub te vinden, als we een verlofpas kunnen krijgen.’ Harry mag Bob Holberg. De man heeft iets van een favoriete onderwijzer of een aardige oom. Hij is ook echt leraar geweest, voor hij dienst nam. Gaf Engels op een privéschool in Connecticut. Hij heeft hen gezegd alleen te salueren als er andere officieren in de buurt zijn. De meeste andere vluchtcommandanten gaan veel formeler met hun bemanning om en worden alleen aangesproken met hun achternaam en rang.

Harry heeft nu vier maanden van training achter de rug met de bemanning van de *Macey May* en de meeste mannen zijn prima kerels. Hij ziet er naar uit om met hen het lokale bier te proberen en het land een beetje te leren kennen. Hij heeft nog geen Brit horen praten.

* * *

Ze komen gelijktijdig de mess binnen met de onderofficieren van een ander Vliegend Fort, die zich voorstellen als de boys van de *Caroline Peach*. Net als Harry's crew komen ze uit alle windrichtingen van de Verenigde Staten.

Zij zijn laat in de middag aangekomen en hebben de smeulende resten van de B-17 op de landingsbaan gezien.

'Maar wat een prachtige avond, niet jongens?' zegt de kleinste van het stel, die duidelijk graag een ander onderwerp aansnijdt.

'Jij bent de buikschutter, niet?' vraagt Harry, terwijl hij zijn hand uitsteekt.

'Klopt als een zere vinger! Charlie Gifford.' Zijn handdruk is ferm, zo stevig dat het pijn doet. 'Dat ziet alleen iemand die het zelf ook is.' Gifford grijnst. Hij is een paar jaar ouder dan Harry en een opvallende verschijning. Blond haar, staalblauwe ogen, een volmaakte Ariër, voor wie de kolder van de nazi's over het 'heersende ras' gelooft. 'Vrijwilliger?' vraagt hij.

Aan de manier waarop de vraag gesteld wordt, maakt Harry op dat de man vermoedt dat hij eigenlijk nog te jong is. Harry knikt.

'Die rekruteringsofficier heeft poep in zijn ogen gehad toen hij jou voor zijn neus kreeg, denk ik.'

Harry verstijft maar Gifford knipoogt. 'Maak je niet dik. Ik was niet van plan de groepscommandant wijzer te maken dan hij is.'

Ze zetten zich met zijn tieners rond dezelfde tafel en werken een onappetijtelijke stoofpot naar binnen en iets sponzig dat is gedrenkt in een smakeloze witte saus met een klontige, stroperige textuur en een vel dat op het spul lijkt waar ballonnen van gemaakt zijn.

'De USAAF staat niet bekend om zijn keuken, als je het mij vraagt', zegt John Hill. Voor hij zich aanmeldde bij het leger, zat hij op een top-koksopleiding om chef te worden in een chic hotel in New York.

'Nou ja, het is beter dan het dieet waar de Limeys het mee moeten doen', relativeert Skaggs. 'Ik heb ergens gelezen dat die maar één ei in de week krijgen.'

Gifford zit naast Harry. 'Is dit de post die je in gedachten had?'

Harry schudt zijn hoofd. 'Ik hoopte op een post in de Pacific, eerlijk gezegd. Dan kom je nog eens ergens. Op plekken waar ik anders nooit van zijn leven zou komen.'

Gifford schampert. 'Zo'n van maden vergeven eiland in de Stille Zuidzee en dan vechten tegen de Jappen? Dan is Engeland een stuk beter, hoor.'

'Die Jappen maken neergeschoten vliegers gewoon koud als ze hen te pakken krijgen', voegt een van de andere jongens van de *Carolina Peach* daar aan toe.

Dat heeft Harry ook gehoord. In de mess van het trainingskamp in Nebraska ging een foto rond. Er stond een geblinddoekte geallieerde gevechtspiloot op die op zijn knieën lag, vlak voordat hij onthoofd zou worden door een officier met een samoeraizwaard, terwijl een horde Japanse soldaten

stond toe te kijken. Harry had een golf van misselijkheid gevoeld. Hij kon zich met geen mogelijkheid voorstellen hoe het moest zijn om in de schoenen van die jonge vlieger te staan, wachtend op de fatale klap. Misschien was Engeland inderdaad wel beter.

‘Hey, Charlie! Heb je dat poppetje op de *Yankee Doodle* gezien?’ roept een ander lid van Giffords bemanning. ‘Spiernaakt, man!’

De *Macey May* was er pal naast geparkeerd toen ze aankwamen. Hun kist heeft ook een kunstwerk op de neus, maar dat is wat minder uitbundig. Corrales laat de hele tafel bulderen van het lachen met het verhaal over hoe het tot stand gekomen is. Holberg heeft zijn Vliegend Fort naar zijn vrouw genoemd en was zich rot geschrokken van het kunstwerk waarmee Sterley en Hill de steven versierd hadden: een blondine met een Betty-Grablekapsel met niet meer om het lijf dan een paar rode naaldhakken.

John Hill lacht. ‘Toen de captain dat zag, moesten we haar meteen een rood badpakje aantrekken.’

Na het eten wensen de onderofficieren van de *Macey May* hun collega’s van de *Carolina Peach* een goede nacht en lopen nog een blokje om over het terrein dat nu hun nieuwe thuis is. Ze pikken het laatste stadium van de zonsondergang mee. Het is magisch, maar Harry moet onwillekeurig ook denken aan hoe kwetsbaar hun band met deze prachtige wereld is. Hij ziet Ralph Dalinsky een kruisje slaan en een stil gebed prevelen en benijdt hem erom. Harry weet niet precies wat hij ervan moet denken, maar hij kan de verhalen over de nazi’s niet rijmen met het idee van een God die over zijn schepping waakt, zelfs als maar de helft van de verhalen waar is.

Wanneer ze terug zijn bij hun onderkomen, is het donker. Jim Corrales knipt het licht aan. Het duurt een fractie van een seconde, maar dan zien ze tot hun verbijstering dat de halve nissenhut ontruimd is. Alle kisten en pin-ups en kleren die te drogen hingen zijn weg. De britsen zijn leeg, het beddengoed is afgehaald. De loods is schoongemaakt en het ruikt er naar bleek.

‘Lieve God’, fluistert Corrales, ‘die gasten hebben hier vanochtend nog gestaan, net als wij nu. Daarna zijn ze opgestegen, naar Schweinfurt gevlogen en weg...’

‘Misschien verhuisd naar een andere barak?’ probeert John. De rest schudt alleen maar het hoofd.

Harry moet denken aan de keer dat hij met zijn oudere broer David in het Beth-El-ziekenhuis in Brooklyn lag, tijdens de polio-uitbraak in 1941. Zijn broer was veel zieker dan hij en werd overgeplaatst naar een andere afdeling. Toen hij hem de volgende ochtend wilde opzoeken, was het bed afgehaald en net weer opgemaakt, klaar voor een volgende patiënt. Ook daar hing die scherpe geur van bleek.

Harry wist meteen dat David dood was en rende er in tranen vandoor. Telkens als hij die geur ruikt, trekt er een koude rilling door zijn lijf.

Zwijgend maken ze zich klaar om naar bed te gaan, ieder opgeslokt door zijn eigen gedachten. Harry staart naar de planken van het stapelbed boven hem en vraagt zich af of hij ooit in slaap gaat vallen. Hij is te moe. En hij heeft uitgerekend dat het in Brooklyn nu zes uur in de avond is. Hij denkt aan zijn vader en moeder. Hij heeft hen beloofd te schrijven zodra hij in Engeland is, maar hij is er nu niet voor in de stemming. De gebeurtenissen van vandaag rollen als een film op zijn netvlies voorbij. Een onwerkelijke menge-

ling van ervaringen was het. De adembenemende belevenis van vliegen boven het wolkendek. De opluchting van een veilige landing, na zo'n lange vlucht. De opwinding van voet zetten op nieuwe bodem, in een totaal ander land. De verschrikking van die vreselijke, fatale landing.

Wanneer Harry eindelijk in een onrustige slaap valt, wordt hij geplaagd door nare dromen. Als kind las hij over de goden van het oude Griekenland, die het zilveren levenskoord doorsneden wanneer zij daar reden voor zagen of zin in hadden. Hij ziet zich als een vogel boven zonovergoten wolken scheren, losgeknipt van dat zilveren koord. Plotse-ling voelt hij een allesverterende angst en wordt met een schok wakker. Er lijkt een plaat beton op zijn borstkas te liggen, zijn mond is gortdroog. Door de dunne gordijnen valt zwak licht naar binnen. De barak voelt vochtig en koud en hij doet zijn ogen stijf dicht, bang voor wat hem de komende dagen te wachten staat.



co-piloot

2^e Lt. Curtis Stearley

vluchtcommandant

(captain) Bob Holberg

navigator

2^e Lt. Warren Cain

boordwerktuigkundige

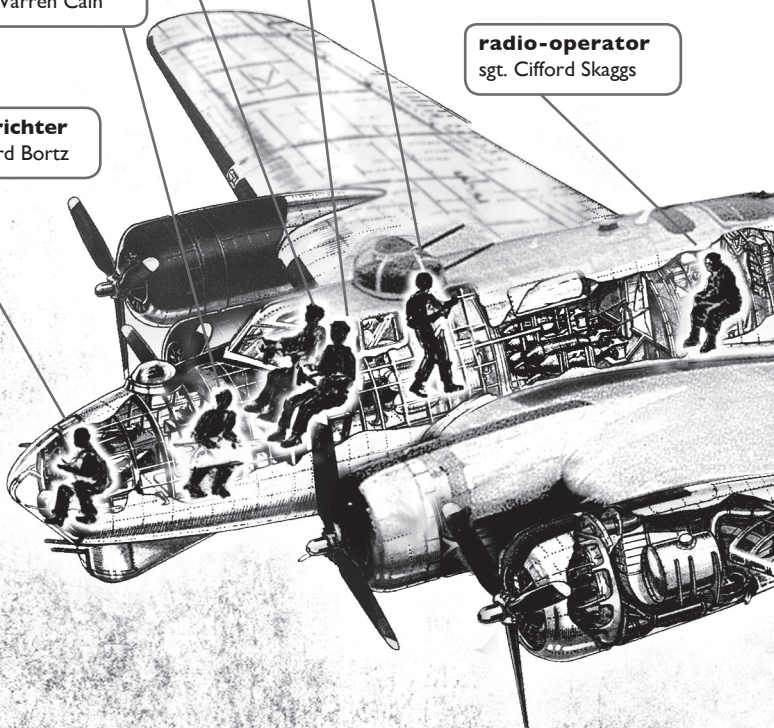
2^e Lt. Ray LaFitte

bommenrichter

2^e Lt. Howard Bortz

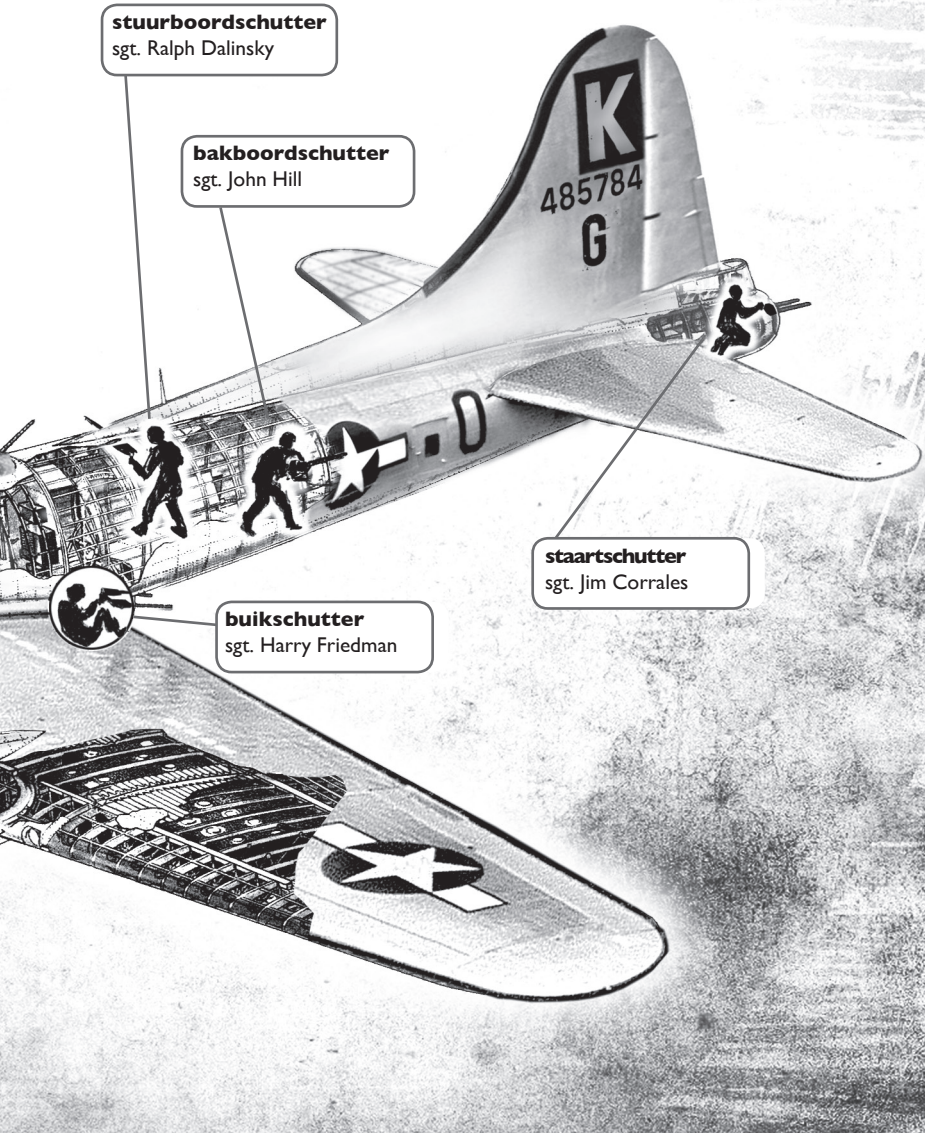
radio-operator

sgt. Clifford Skaggs



B-17 Macey May en haar bemanning

Boeing Vliegend Fort B-17 G	
Motoren: vier 1200 pk Wright Cyclones	Hoogte: 5,80 meter
Spanwijdte: 31,60 meter	Topsnelheid: 462 km per uur
Lengte: 22,70 meter	Dienstplafond: 10.850 meter



stuurboordschutter
sgt. Ralph Dalinsky

bakboordschutter
sgt. John Hill

staartschutter
sgt. Jim Corrales

buikschutter
sgt. Harry Friedman



**JE BENT 17 EN ZIT IN EEN KLEIN KOEPELTJE VAN PLEXIGLAS EN STAAL
ONDER DE BUIK VAN EEN BOEING B-17, OP WEG NAAR DUITSLAND.**

DE BOMMENLUIKEN VOOR JE KLAPPEN OPEN... HET IS OORLOG!

Het is 1943. Duitsland wordt zwaar gebombardeerd door grote formaties Amerikaanse bommenwerpers. De 17-jarige Harry Friedman heeft gelogen over zijn leeftijd om toegelaten te worden tot de Amerikaanse Luchtmacht. Nu is hij buikschutter van de *Maisy May*, een van de duizenden Vliegende Forten die vanuit Norfolk, Engeland, iedere dag naar Duitsland vliegen om daar met precisie hun zware lading bommen te lossen. Na 25 vluchten mag hij weer naar huis. Maar dat een bommenwerper 25 missies volbrengt... dat is nog maar één keer gebeurd.

Honderden Duitse jagers van de Luftwaffe en duizenden zware luchtafweerkanonnen verdedigen het Duitse grondgebied met man en macht. De B-17's hebben het zwaar te verduren en bij iedere bombardementsvlucht gaan er tientallen kisten neer. Harry is bang dat hij zijn 18e verjaardag niet gaat halen, dat hij nooit meer thuis zal komen.

PAUL DOWSWELL wordt internationaal geprezen om de manier waarop hij in staat is voor jongeren te schrijven over bekende historische gebeurtenissen vanuit een ongebruikelijk gezichtspunt. Dowswell is historicus en schreef meer dan zestig boeken. *Ausländer* werd zijn grote internationale doorbraak.

'Dowswell is een van de beste
nieuwkomers onder de schrijvers van
historische fictie voor jongeren'
The Times



www.uitgeverijcallenbach.nl



NUR 285